

Центр українсько-європейського наукового співробітництва
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

**УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ВОЄННИХ РЕАЛІЙ**

10 травня – 21 червня 2022 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

УДК 006.015.5-047.64:001.891:378"364"(063)

У 67

Організаційний комітет:

Семеног Олена Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка;

Фаст Ольга Леонідівна – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної співпраці, Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради;

Вовк Мирослава Петрівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу змісту і технологій педагогічної освіти, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України;

Цюняк Оксана Петрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки початкової освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;

Семеніхіна Олена Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри інформатики, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

У 67 **Управління** якістю науково-дослідницької діяльності у закладах вищої та фахової передвищої освіти в умовах воєнних реалій : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 10 травня – 21 червня 2022 року. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 312 с.

ISBN 978-617-554-007-7

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Управління якістю науково-дослідницької діяльності у закладах вищої та фахової передвищої освіти в умовах воєнних реалій» (10 травня – 21 червня 2022 року).

УДК 006.015.5-047.64:001.891:378"364"(063)

ISBN 978-617-554-007-7

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2022

ЗМІСТ

Manifestation of the postponed life syndrome at students-athletes in the conditions of military realities Vabak S. V., Karnaukh T. V.	11
Напрями вдосконалення освітніх програм підготовки фахівців з обліку і оподаткування Бандура З. Л.	14
Мотив хаосу в поемі «Кинутий жереб ніколи не скасує випадку» Стефана Малларме Баняс В. В., Баняс Н. Ю.	17
Чи змінилась мотивація до навчання у студентів медиків за останні роки? Баранова І. В.	18
Науково-дослідницька діяльність студентів на кафедрі вищої математики та особливості її здійснення на перших курсах навчання в університеті Белова М. О., Мейш Ю. А.	21
Практика використання віртуальної дошки Padlet в освітньому процесі Білик О. М., Борисова А. О.	24
Розвиток дослідницьких умінь майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення курсу «Теорія і методика музичної освіти» Боднарук І. М.	28
Когнітивна неперервність у діяльності вченого Бойко-Бузиль Ю. Ю.	32
Формування науково-дослідного інтересу майбутніх вчителів музичного мистецтва у процесі музично-інструментальної підготовки Бойчук І. І.	35
Підготовка майбутніх педагогів до організації майстер-класів з художньо-конструктивної діяльності в умовах воєнних реалій Борин Г. В.	38
Роль креативності у вищій освіті Буга Н. Ю.	42
Застосування ділових ігор в дистанційному навчанні Буга О. І.	46

Правові засади наукової діяльності в Україні Васильєв С. В.	49
Сучасні праксеологічні засади викладання дисциплін правового спрямування Вереша Р. В.	51
Coordinated team work of teachers as a guarantee of quality educational process during wartime Vysochyna I. L., Kramarchuk V. V.	54
Вплив дистанційного навчання на розвиток мотивації до вивчення іноземних мов у студентів ВНЗ Віннікова Л. Ф.	56
Система оцінки якості науково-дослідної роботи в університетах Європи Волос Л. І.	59
Pedagogical technologies in professional training of the future physician Naborets O. A.	62
Цифрові технології – невід’ємний інструмент освітнього процесу Гаврутенко Л. А.	63
Методи та засоби навчання у закладах вищої освіти в умовах воєнного стану Галян О. В.	65
Особливості впровадження принципів стратегічного управління в закладах фахової передвищої освіти Гой Н. В.	67
Місце сталого розвитку в міжнародному нормативно-правовому регулюванні науково-дослідницької діяльності Голубєва В. О.	70
Мультидисциплінарний підхід до надання медичної допомоги як предмет наукового дослідження в соціальній медицині Горачук В. В.	75
Особливості розробки та використання політичної термінології в умовах війни Горло Н. В.	79
Науково-дослідницька діяльність українських ЗВО: виклики воєнного стану Даньків А. К.	83

Інноваційна складова розвитку закладів вищої освіти в Україні Джерелейко С. Д.	86
Академічна добросесність здобувачів освіти у процесі дистанційного навчання Дишко О. Л.	89
Деякі питання конкурентного правозастосування стосовно необхідності погодження з органами Антимонопольного комітету України проєктів рішень органів влади, органів місцевого самоврядування Дудик І. М.	91
Використання цифрових ресурсів для забезпечення світоглядно-пізнавальної підготовки майбутніх лікарів в умовах військового стану та пандемії COVID-19 Дюдіна І. О.	95
Семантичний підхід дослідження постмодерністичних творів Едуарда Ніконорова Дяків М. В.	97
Вибір методів мистецтвознавчих досліджень Дяків О. В.	99
Особливості організації дистанційного проблемного навчання магістрів ЗВО Дяченко А. В.	101
Формування інформаційно-комунікаційної компетентності молодших школярів у інклюзивному класі Звєкова В. К.	105
Жорсткість оцінювання знань студентів як основа виживання суспільства Ільченко О. В.	107
Нові способи організації і поширення інформації в освітньому просторі у кризових умовах Калашнікова Л. В.	111
Особливості реалізації багатофункціональних атріумів в середніх загальноосвітніх школах в рамках чинних будівельних норм Карнаухов М. В.	114
Навчальні практики з геології та геоморфології у Національному педагогічному університеті ім. М.П. Драгоманова в умовах воєнного стану Ковальчук М. С.	116

До питання нормативно-правового регулювання науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти Когут О. В.	120
Особливості дистанційного навчання в системі післядипломної медичної освіти Корж О. М.	124
Засоби утримання уваги аудиторії при викладанні у вищих навчальних закладах в умовах воєнного часу Коржов Є. І.	127
Інституціоналізація громадянського суспільства в сучасній Україні: методологія, джерельна база та перспективи подальших досліджень Корнієвський О. А.	130
“Evidence-Based Medicine” for medical students Kyiv Medical University with active participation in teacher’s Facebook page “Individual-Psychological war of Ukraine against Russia” Korniienko O. V.	136
Фактори формування організаційної культури підприємства Куля І. Ф., Чернявська А. А.	140
Взаємозв’язок практичної підготовки студентів-юристів з їх науково-дослідною діяльністю Лагойда Т. В.	143
Традиції та інновації в системі навчання Лагутенко О. А.	146
Академічна мова як невід’ємна складова науково-дослідницької діяльності: методологічні аспекти Лебедєва Н. А.	148
Науково-дослідницькі компетентності викладача і особливості їх реалізації в сучасних умовах Лисенко Ю. В.	150
Вплив промов Володимира Зеленського на зовнішню та внутрішню громадськість України під час російської агресії Литвин А. В.	154
Науково-дослідницька діяльність курсантів, студентів і слухачів вищих навчальних закладів системи Міністерства внутрішніх справ України Литвиненко Я. В.	157

Особливості розвитку психомоторних здібностей у студентів-волейболістів Лільчицький О. В.	160
Організація науково-дослідної роботи здобувачів вищої медичної освіти в умовах дистанційного навчання Лунгол О. М.	163
Ботанічні екскурсії для дорослих Любінська Л. Г.	166
Традиції та новачі у сфері культури і мистецтв на прикладі навчальних дисциплін «Обіг культурних цінностей», «Колекціонування культурних цінностей» та «Оціночна діяльність» Мазур В. П.	168
Активізація навчально-пізнавальної діяльності лікарів-інтернів в процесі професійної підготовки Марковська О. В, Шапкін А. С.	171
Освіта як чинник формування демократичного суспільства Микитенко М. В.	175
До питання організації практичних занять із студентами стоматологічного факультету при вивченні інфекційних хвороб Мироник О. В.	177
Вплив на якість освіти тестування студентів в умовах військового часу Мозгова Я. О.	179
Метод проектного навчання як засіб організації науково-дослідної діяльності студентів молодших курсів філологічних спеціальностей Морякіна І. А., Василенко Д. В.	181
Викладання української мови як іноземної в сучасних умовах Муляр І. В.	186
Адаптація освітньо-професійних та освітньо-наукових програм спеціальності «Галузеве машинобудування» до вимог сьогодення Мусяйко В. Д., Коваль А. Б., Високович Є. В.	188
Важелі на користь розвитку постдокторської освіти в Україні Ніколаєнко-Камишова Т. П.	191
Науково-дослідницька діяльність студентів у закладі вищої освіти Охмат О. А.	194

Сучасний підхід до викладання навчальних дисциплін логічного циклу в закладах вищої освіти	
Павленко Ж. О.	196
Особливості підготовки управлінців в сучасних умовах	
Пащенко О. П.	198
Філософські засади міжкультурної комунікації	
Пилипенко С. П.	200
Навчання іноземній мові в умовах дистанційного навчання в закладах вищої освіти	
Полякова Т. Л.	204
Управління якістю науково-дослідницької діяльності студентів у закладах вищої освіти	
Продіус Ю. І.	207
Modern trends in learning competence development: first year students reseach	
Prokorchuk M. M.	209
Жага вільного часу як запорука пестування мистецтвознавця в умовах дигітальної освіти	
Пучков А. О.	211
Основні форми двосторонньої взаємодії європейських країн у галузі академічного визнання кваліфікацій	
Радіонова Т. О.	215
Викладач-дослідник та його роль у забезпеченні освітньо-наукового процесу вищого навчального закладу	
Рассомахіна О. А.	218
Вплив глобалізаційного процесу на юридичну освіту	
Савранчук Л. Л.	222
До проблематики формування метроритму у фаховій музичній освіті	
Самая Т. В.	226
Сучасні проблеми запровадження соціального патронажу як комплексної технології соціальної роботи	
Саранча І. Г.	230
Авторська колонка Віталія Жежери як засіб формування навичок креативного письма в майбутніх журналістів	
Свалова М. І.	233

Організація науково-дослідної роботи майбутніх учителів початкової школи у процесі їх фахової підготовки	
Севастьяк М. С.	236
Цифрова самоосвіта викладача ЗВО	
Сеньків О. М.	239
Іншомовна підготовка як чинник формування комунікативної компетентності науковця	
Сергєєва Г. А.	242
З досвіду організації письмової домашньої роботи студентів у процесі вивчення розділу «Клінічна термінологія»	
Синиця В. Г.	245
Особливості розвитку юридичної науки в умовах воєнного стану	
Сластьоненко О. О.	249
Креолізований текст у медіадискурсі та його лінгводидактичний потенціал у навчанні іншомовної комунікації під час війни	
Сніговська О. В., Малахиті А. В.	253
Формування дослідницьких умінь майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фахової підготовки	
Софроній З. В., Чурікова-Кушнір О. Д.	258
Постер як ефективний графічно-візуальний засіб невербальної комунікації	
Стегніцька Л. В.	261
«Круглий стіл» як вид інтерактивного навчання	
Стовпник Н. М.	264
Тестування як метод перевірки рівня знань здобувача вищої навчальної освіти	
Тасмасис О. О.	266
Роль і місце дослідницької діяльності майбутніх учителів початкової школи у структурі професійної діяльності	
Тесленко Т. В.	268
Управління якістю цифрових освітніх продуктів у ЗВО: перспективи та бар'єри	
Тягунова Н. М., Тягунова З. О.	270
Теоретико-праксеологічні азимути сучасного наукового керівника	
Уваркіна О. В.	274

Особливості організації земельних відносин в умовах російсько-української війни Удовенко І. О.	278
Шляхи формування компетентностей з академічної доброчесності у здобувачів вищої освіти Федик Л. Б.	280
Підготовка кадрів для системи МВС в Україні Філіпська Н. О.	283
Методичні аспекти системного аналізу матеріальних ресурсів промислових підприємств Хмелюк А. В.	285
Psychological features of profессиographic analysis of professional activity of medical workers Tsyrkovnykova I. S.	290
Базові засади формування ефективної системи підприємницької освіти в сучасних умовах Шалева О. І.	293
Застосування цифрових ресурсів для забезпечення якості науково-дослідницької діяльності магістрантів спеціальності 181 Харчові технології в умовах воєнного стану Шидакова-Каменюка О. Г., Болховітіна О. І., Касабова К. Р.	298
Наукові проєкти в особистісному вимірі: ще один ракурс академічної доброчесності Шульга М. А.	301
Самостійна робота в науково-дослідницькій діяльності здобувачів освіти: від бакалавра до доктора філософії Яблонська О. В.	304
Візуальне мистецтво і війна в Україні: виклики і сподівання Яланський А. В.	306
Підвищення корозійної стійкості за рахунок нанесення захисних покриттів Янцевич К. В.	308

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: МЕТОДОЛОГІЯ, ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Корнієвський О. А.

*доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політичних наук*

*Київський національний університет будівництва і архітектури
м. Київ, Україна*

Критеріями вступу до Європейського Союзу передбачено: держава, яка прагне вступити до міждержавної інституції, має досягти стабільної демократії, розвиненої соціальної ринкової економіки, гарантувати дотримання верховенства права та рівності всіх перед законом. Гарантією демократичного суспільного розвитку визначено утвердження в країні громадянського суспільства. У «Політичній енциклопедії» (вперше такого формату наукова праця підготовлена українськими ученими й вийшла друком у 2011 р.) громадянське суспільство визначено як: «1) сфера вільної... життєдіяльності особистості, колективів і асоціацій, що функціонує за межами державного примусу; 2) суспільство на певній стадії розвитку, де функціонують недержавні структури...; 3) сукупність недержавних – економ., політ., соціальних, культ. та ін. стосунків» [1, с. 160]. Отже, громадянське суспільство являє собою, по-перше, «самодіяльність громадян, що вступили й уклали певний союз, висунувши спільні цілі...» (за визначенням українського політолога Бориса Кухти; сферу неприватизованих колективних дій – з позиції американського ученого Вільяма Гелстона), сукупність як неформальних громадянських самодіяльних активностей, так і набуття ними статусу та наявність мережі структурованих організацій (суспільно-політичних інститутів); по-друге, сукупність як недержавних відносин (горизонтальних зв'язків), так і громадсько-державних комунікацій і соціальних зв'язків (вертикальних зв'язків).

Якщо взяти за основу подане вище визначення концепту громадянського суспільства, а також висновок українських соціологів про важливість поняття «інституціоналізація», «...щоб не склалось враження нібито соц. ін-ти представляють собою задані і незмінні реальності, тому що зміни в соц. практиці здатні призводити як до модифікації існуючих соц. ін-тів, так і до виникнення нових інституціональних форм», зміст поняття «інституціоналізація громадянського суспільства» (далі – ІГС) характеризують: *по-перше,*

взаємопов'язані процеси всередині громадянського суспільства (внутрішня складова ІГС, вузьке розуміння змісту цього поняття); *по-друге*, взаємовідносини (взаємодію) організованого суспільства з державними, бізнесовими, іншими соціально-політичними структурами (зовнішня складова ІГС, широке розуміння змісту цього поняття). Остання складова ІГС тісно пов'язана з реалізацією національної політики сприяння розвитку громадянського суспільства) [2]. Зовнішню складову ІГС, з позиції української дослідниці Т.С. Андрійчук, характеризує політико-правове та організаційно-функціональне забезпечення державою розвитку громадянського суспільства. При цьому С. А. Сенча виокремлює нормативно-регулятивну, просвітницьку, комунікаційно-інформаційну та координаційну складові державного механізму стимулювання розвитку громадянського суспільства в Україні [3]. Стратегічні пріоритети інституціонального забезпечення державно-громадської взаємодії в сучасній Україні окреслено нами у статті, що вийшла друком у Наукових записках ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України (2014. № 3. С. 148–158).

Характеризуючи внутрішню ІГС слід звернути увагу на наступний слушний висновок Н.І. Крицалюка: «громадянське суспільство – це не набір інститутів, які знаходяться поза державою, а форма їх зв'язку в єдиний засіб громадського життя. Саме цей зв'язок забезпечується через механізм інституціоналізації, яка означає не просто становлення і розвиток окремих інститутів громадянського суспільства, а створення сталих форм їх взаємодії» [4, с. 62]. Слід додати, що внутрішню складову ІГС в Україні показово характеризують організаційно-правове оформлення (формалізація) громадських ініціатив (неформальної самодіяльності), різні за спрямуванням об'єднавчі формати і практики громадської самоорганізації: коаліції громадських об'єднань; громадські об'єднання (асоціації), створені за мережевим принципом; мережеві формати державно-громадської взаємодії.

Смисловий діапазон поняття «ІГС», та його змістовна відмінність від поняття «інституціоналізація» (тотожного до нього поняття «інституалізація», на що також вказує український філософ В.В. Рубанов) поданий нами у статті «Громадянське суспільство в Україні: основні етапи інституціоналізації», розміщена на шпальтах журналу «Стратегічні пріоритети» (2012. № 4. С. 68–73; видавець: НІСД). Для дослідників проблеми ІГС важливо звернути увагу на висновок В.В. Рубанова про продуктивність і методологічну доцільність використання поняття «інституціоналізація» для аналізу становлення і розвитку політичної аналітики в сучасній Україні [5].

Інституціональному розвитку громадянського суспільства присвячений окремий розділ щорічних (2012–2021 рр.) аналітичних доповідей про стан його розвитку в Україні, які були підготовлені фахівцями НІСД із залученням громадським експертів (електронні версії доповідей розміщено на офіційному сайті НІСД). Особливої уваги заслуговує аналітична доповідь 2021 року, в якій охарактеризовано основні тенденції розвитку інститутів громадянського суспільства (*далі – інститути ГС*) в Україні за 30 років незалежності (1991–2021 рр.). Зазначені аналітичні доповіді базувалися на опрацьованні широкого масиву даних ЄДРПОУ; даних, отриманих із статистичних щорічників і бюлетенів Державної служби статистики України, інтернет-сторінок місцевих органів юстиції. В умовах повномасштабної збройної агресії РФ проти України, закритості (з 24 лютого 2022 р.) усіх статистичних даних центральними і місцевими органами влади єдиним джерелом інформації про сучасний стан ГС стала електронна інформація з інтернет-ресурсів (соціальних мереж і телеграм-каналів). Так фахівцями НІСД проаналізовано розгалужену мережу громадських активностей з метою спротиву російській агресії та подолання катастрофічних гуманітарних наслідків (відповідного спрямування аналітична стаття розміщена на офіційній веб-сторінці НІСД в Інтернеті 02.04.2022 р.).

Проблема ГС в сучасній Україні аналізується в наукових працях І.О. Дробота, О.А. Дмитренко (підготовлена нею до захисту кандидатська дисертація має назву «Інституційна спроможність неурядового сектору України»), М.М. Житник, В.Я. Зимогляда, О.В. Карчевської, Н.І. Крицкалюка, П.М. Петровського [6]. За висновком К.М. Петренка в Україні все ще відбувається процес ГС, ...правова складова цього процесу істотно випереджає політичну – третій сектор поки що не є повноцінним інститутом з точки зору його інституційної спроможності» [7, с. 89].

Досить ґрунтовно різноаспектна проблематика ГС проаналізована в докторській дисертації Г.І. Зеленько «Інституціоналізація громадянського суспільства у постсоціалістичних країнах (на прикладі України та країн Вишеградської групи)» (2007 р.). Взаємовпливу процесів ГС та політичної модернізації присвячена дисертаційна робота О.Г. Михайловської [8].

Дослідників ГС в Україні безумовно зацікавлять одноосібні монографії І.М. Гавриленка, М.І. Іванюка (охарактеризована ГС у західному регіоні України), К.І. Левчука, М.Г. Патея-Братасюка, В.П. Степаненка; колективні монографії «Громадські організації у дискурсі демократизації суспільства» (за наук. ред. В.П. Бежа), «Громадянське суспільство: історія та сучасність» (за ред. Т.В. Розової),

«Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку» (за ред. М.П. Требіна), присвячені становленню та функціонуванню інститутів ГС періоду незалежності України, зокрема визначенню передумов інституціоналізації громадянських ініціатив. Не можна оминати увагою й результати досліджень розвитку в Україні організацій ГС, до яких були залучені громадські експерти, узагальнених і підготовлених до друку працівниками БФ «Творчий центр «ТЦК» у 2014, 2016, 2018 роках [9].

За результатами систематизації наукових праць, присвячених ГС (розвитку громадської самодіяльності, інститутів та організацій ГС) в сучасній Україні, *перспективними напрямками подальших досліджень* вважаємо проведення інтегрального аналізу різноаспектної проблематики ГС, який має базуватися на застосуванні, передусім, інституціонального та системно-структурного дослідницьких підходів з дотриманням методологічних вимог неоінституціоналізму та концепції інституційної спроможності соціальних інститутів. Цією концепцією, зокрема, передбачено найактивніше залучення соціальних інститутів до організаційно-функціонального забезпечення ГС, взаємовигідну кооперацію державних органів з організованою громадськістю.

Глибокого наукового аналізу потребує з'ясування причинно-наслідкового зв'язку:

– між змінами в соціогруповій структурі українського суспільства, обумовлених появою нових соціальних груп населення за наслідками російської збройної агресії проти України, та оптимізацією соціогуманітарних функцій держави, механізмів державно-громадської взаємодії в умовах впровадження електронної демократії (змінами в структурно-інституційному дизайні українського громадянського суспільства, передусім в його соціо-гуманітарному сегменті (збільшення частки соціально-орієнтованих організацій ГС), загалом в інституційній підсистемі політичної системи України;

– між переформатуванням інституційної структури ГС, спричинене активізацією громадської активності в соціальних мережах, створенням громадських об'єднань за мережовим принципом, та організаційно-функціональною спроможністю інститутів ГС до захисту життєво важливих інтересів різних соціальних груп у відносинах з провідними суб'єктами політичної системи, передусім з органами державної влади.

Подальші дослідження різноаспектної проблематики ГС в Україні мають також бути сфокусовані на комплексному аналізі передумов (політичних, економічних, соціально-культурних та ін.) інституціоналізації громадських ініціатив, загалом неформальної громадської самодіяльності; впливу на ці процеси розвиненості в українському соціумі

громадянської правосвідомості та громадянської культури. Важливим перспективним напрямом подальших досліджень видається вивчення мобілізаційного потенціалу (спроможностей) організованої громадськості до соціальної інтеграції, налагодження рівноправного соціального партнерства, впровадження державно-громадського управління за європейськими стандартами належного врядування. Перспективними слід також вважати дослідження, присвячені впливу на ІГС в сучасній Україні ціннісно-світоглядних орієнтацій різних соціально-вікових груп населення та історико-культурних регіональних особливостей.

Література:

1. Політична енциклопедія / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса ; редкол. : Ю. Левенець (голова) [та ін.]. ... К. : Парламент. вид-во, 2011. 807 с.

2. Соціологія: терміни, поняття, персоналії. Навч. словник-довідник / за заг. ред. В. М. Пічі. К. : «Каравела» ; Львів : «Новий Світ – 2000», 2002. С. 147 ; Соціологія : словник термінів і понять / за ред. Є. А. Біленького і М. А. Козловця. К. : Кондор, 2006. С. 124–125.

3. Андрійчук Т. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства: проблеми організаційно-функціонального забезпечення. *Політичні дослідження*. 2021. № 2. С. 80–93 ; Сенча С. А. Державний механізм стимулювання розвитку громадянського суспільства (на прикладі Одеської області) : автореф. дис. ... канд. держ. упр. : 25.00.02 / НАДУ при Президентові України, ОРІДУ. Одеса, 2020. 20 с.

4. Крицкалюк Н. І. Інституціоналізація громадянського суспільства як основний критерій демократичного розвитку. *Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Філософія. Політологія*. 2014. Вип. 1. С. 61–64.

5. Рубанов В. В. Інституціоналізація – базове поняття характеристики процесу становлення і розвитку політичної аналітики в Україні. *Вісник Нац. ун-ту «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2012. № 4 С. 165–170.

6. Житник М. М. Благодійність в інституціональному полі громадянського суспільства. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка*. 2016. Вип. 2. С. 3-9; Зимогляд В. Я. Інституціоналізація громадянського суспільства в Україні як політична проблема. *Вісник Нац. юрид. академії України ім. Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія: зб. наук. праць*. 2012. № 1. С. 234–242 ; Карчевська О. В. Інституціоналізація громадянського суспільства як чинник формування демократичної політичної стабільності в сучасній Україні : автореф. дис. ... канд.

політ. наук : 23.00.02 / Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. Луганськ, 2009. 19 с. ; Крицалюк Н. І. Інституціоналізація громадянського суспільства як чинник становлення демократії в Україні : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2016. 20 с.

7. Петренко К. М. Інституціоналізація громадських об'єднань: вітчизняні практики та світовий досвід. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 22. Політ. науки та методика викладання соціально-політ. дисциплін*. 2013. Вип. 12. С. 83–90. У 2016 році К. М. Петренко захистила кандидатську дисертацію на тему «Взаємодія громадських об'єднань та держави в Україні (інституційний аспект)».

8. Михайловська О. Г. Інституціоналізація громадянського суспільства в умовах політичної модернізації в сучасній Україні : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. Луганськ, 2009. 17 с. Також відзначимо наукову статтю Ф. М. Медвідя і А. М. Медвідь «Інституалізація громадянського суспільства в Україні в умовах політичної модернізації» (*Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2011. Вип. 6. С. 175–186).

9. Стан та динаміка розвитку організацій громадянського суспільства України. 2002–2018 роки: Звіт за даними дослідження / Автори-упорядники : Л. Паливода, Н. Купрій, О. Бікла. К. : БФ «Творчий центр ТЦК», 2018. 108 с. Попередні звіти вийшли друком у 2014 і 2016 роках.

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

**УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ВОЄННИХ РЕАЛІЙ**

10 травня – 21 червня 2022 року

Підписано до друку 23.06.2022. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 18,13. Тираж 100. Замовлення № 0722-101.
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавничий дім «Гельветика»
65101, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефон +38 (048) 709 38 69, +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.